

SVIZOVE STRANI

[novice]

23. februar 2004 * Ljubljana

Sviz bo ovadil župana in ravnatelja. 20. februarja letos je bil zaradi neizplačanih plač v vrtcu Lenart že drugi sestanek sindikata zavoda Sviz v tednu dni. Sestanka sta se udeležila tudi predsednica Glavnega odbora Sviza Nevenka Tučič in glavni tajnik Sviza Branimir Štrukelj. Na sestanku, ki je potekal za zaprtimi vrati, je bilo izraženo zadovoljstvo, da so odgovorne državne institucije, predvsem šolsko ministrstvo in davčna uprava, s prisilnim nakazilom plač vrtcu zagotovile uresničevanje pravne države in onemogočile grobe kršitve predpisov in samovoljno župana občine Lenart. Prisotni so podvomili, da se prihodnji mesec ne bo ponovilo isto, zato so sprejeli sklep, da če 10. marca občina ne bo ponovno izplačala plač, bo Sviz naslednji dan vložil ovadbo proti županu in ravnatelju zaradi kršitve 78. člena Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja in 205. člena Kazenskega zakonika. Sviz se bo tudi odločil o zahtevi po izplačilu zamudnih obresti in odškodnini zaradi povzročene škode. Soglasno so potrdili odločitev s prejšnjega sestanka, da naj vrtec, ki izpolnjuje vse pogoje, ostane samostojna pravna oseba, kar v največji meri zagotavlja kakovostno strokovno delo in razvoj vrtca v prihodnjih letih. Člani Sviza so razpravljali o poslabšanih medčloveških odnosih med zaposlenimi in kritično ocenili vodenje vrtca. Ugotovili so, da ravnatelj za prihodnje vodenje vrtca nima podpore med zaposlenimi, ki so člani Sviza.

26. februar 2004 * Maribor

Sviz in minister Slavko Gaber o razmerah v vrtcu Lenart. Na pobudo Sviza se je 27. februarja letos minister za šolstvo, znanost in šport Slavko Gaber sestal s sindikalno zaupnico Sviza Zdenko Hren in drugimi članicami sindikata zavoda Sviz v vrtcu Lenart. Delegacijo je vodila predsednica Glavnega odbora Sviza Nevenka Tučič, ki je hkrati tudi predsednica Sindikalne konference predšolske vzgoje. Sviz je ministru predstavil sklepe, ki so bili sprejeti na dveh sindikalnih sestankih. Sklicana sta bila, ker župan občine Lenart zaposlenim ni nakazal sredstev za januarске plače. Članstvo je soglasno zavrnilo priključitev vrtca Lenart k osnovni šoli in se zavzelo za samostojen vrtec. Sklenili so, da se proti županu in ravnatelju vrtca vložijo ovadba, če se bodo zapletli pri izplačilu plač prihodnji mesec ponovili. Predstavnice vrtca so ministru pojasnile tudi razloge, zaradi katerih je bila na drugem sestanku vršilcu dolžnosti ravnatelja vrtca izrečena nezaupnica.

2. marec 2004 * Ljubljana

Sestanek članov Sviza na Osnovni šoli Bežigrad. 10. Sviza se je na seji seznanil s potekom in vsebino sestanka članstva Sviza na Osnovni šoli Bežigrad, ki so se ga udeležili tudi glavni tajnik Sviza Branimir Štrukelj, predsednica Sindikalne konference osnovnih in glasbenih šol Irena Lipovec, sekretar Območnega odbora Sviza Ljubljane in okolice Lado Pahor in Svizova svetovalka za pravne zadeve Ana Igljič. Predpogoj za umiritev razmer na šoli je, da šolska inšpekcija čim prej konča pregled in seznanji zaposlene, starše otrok na šoli in javnost s svojimi ugotovitvami. Sviz bo obtožbe, ki so jih deležni posamezniki in šola, komentiral šele, ko bo inšpekcija objavila poročilo. IO ugotavlja, da je bila javnost z dogodkom seznanjena pristransko, saj je v medijih prevladalo stališče ene strani, učiteljica Alenka Redžepovič pa je bila še pred ugotovitvami inšpekcije tako rekoč že spoznana za krivo. Oddelčni svet staršev 4.a je na račun učiteljic in učiteljev Osnovne šole Bežigrad, ki so podpisali petico, zapisal trditve, ki so skrajno žaljive - ne le za učitelje na tej šoli, temveč za učitelje sploh. Štirje podpisniki zmerjajo učitelje, da so funkcionalno nepismeni in se sprašujejo, "ali so člani kolektiva, ki so bili sposobni podpisati takšen škart (op.: izjavo s podporo napadenima članoma kolektiva), ki ne poznajo niti pomena stavkov ali besed, ki so jih podpisali, ki nimajo niti kančka hrbtnice, marveč znajo le slepo slediti svojemu vodstvu in se niti ne sprašujejo o vzrokih za celotno tragikomedijo na Osnovni šoli Bežigrad, sploh še vredni, da jim zaupamo svoje otroke". Zdi se, da gre podpisnikom predvsem za obračun, za zmago, za uresničitev groženj, da bodo na šoli naredili red, pri tem pa jim je vseeno, kakšne bodo posledice žalitev, v katerih ni mogoče spregledati sovražnega razpoloženja. Redžepovičeva je prejela skrajno primitivno in šovinistično anonimno pismo, v katerem ji grozijo z obračunom. IO Sviz odločno zavrača vse žalitve in raven, na kateri so bile izrečene. Sviz bo z vsemi pravnimi sredstvi zaščitil ugled učiteljev na Osnovni šoli Bežigrad ter ugled učiteljic in učiteljev v Sloveniji, ki bodo brez dvoma izkazali solidarnost s kolegicami in kolegi z Osnovne šole Bežigrad. Sviz je vedno zagovarjal, da je za trdno delovanje šolskega sistema nujno potreben organiziran dialog med starši in učitelji in da bi bilo koristno, če bi imeli tudi starši organizacije, ki bi se tudi na državni ravni pogovarjale z organizacijami učiteljev. Sviz si bo tudi v prihodnje prizadeval za dobre odnose s starši. Prepričan je, da tega ravnaje manjše skupine staršev na Osnovni šoli Bežigrad ne more spremeniti.

[uvodnik]

POLOŽAJ VRTCEV NEDOREČEN

V zadnjih mesecih se je v nekaj slovenskih občinah na presenečenje mnogih zapletlo pri izplačilu plač zaposlenim v vrtcih. V dveh najbolj razpiti primerih, v Trzinu in Lenartu, plače niso bile izplačane - pa ne zato, ker občini ne bi imeli denarja, temveč zato, ker sta župana izplačilo prepovedala. V Trzinu je župan z zadrževanjem plač želel vplivati, da bi odstavili ravnateljico ali da bi ta odstopila. Očital ji je finančne nepravilnosti, ne da bi počakal na ugotovitve organov, ki so za take primere pooblašteni. V Lenartu je občinski svet na predlog župana izglasoval pridružitve vrtca k šoli - čeprav so zaposleni temu nasprotovali in ima vrtec vse pogoje za samostojno delovanje -, ker bi bilo to za občino ceneje. Kaj bi bilo bolje za otroke, ga preprosto ni zanimalo. In ker so šolske oblasti po sodni poti pridružitvi nasprotovale - to je postopek ustavilo -, župan "za kazen" ni hotel izplačati plač zaposlenim. Kot je menda cinično pripomnil, plač ni izplačal, ker vrtec zanj ne obstaja več. Ravnatelj vrtca je pridružitvi nasprotoval, vendar ob tem ni mogoče prezreti dejstva, da imata z zdajšnjim županom še od zadnjih lokalnih volitev, ko sta si stala nasproti kot protikandidata za župana, neporavnane račune. S sporom, ki je v enem delu oseben, zaposlene potiskata v položaj, ko bi morali izbirati in se opredeljevati za enega od obeh. Za trziški in lenarški primer je značilno, da so otroci obeh vrtcev, njihovi starši in zaposleni postali "talci" lokalnih političnih igrar, odvratanja pozornosti od drugih težav občine in želje po dokazovanju moči. To pa je povsem nesprejemljivo. Še bolj šokantno je, da sta se oba župana ob zadržanju plač "poživžgala" na veljavno zakonodajo in jo - ne da bi trenila z očesom - zavestno kršila. Kot da smo v bantustanu: če ti ravnateljica oziroma ravnatelj ni všeč, če se ti zdi vrtec predrag, če želiš

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza Slovenije

državnim oblastem pokazati, kaj si upaš, se postaviš na mesto zakona in bahavo kažeš lokalnemu prebivalstvu, kdo je gospodar v hiši. Resda ne gre za splošni pojav, vendar oba primera dovolj zgovorno opozarjata, kako ranljiv postane položaj vrtca, ko se v občini kaj zaplete. Ko so zaposleni na dan, po kolektivni pogodbi določen za izplačilo plač, ostali brez le-teh, je Sviz posegel v dogajanje. To ni ostalo brez učinka. Nasprotno, stvari so se začele razpletati v dobro zaposlenim. Ocenjujem, da smo ravnali ustrezno, saj se kljub poskusom vseh vpletenih strani nismo pustili zvleči v medsebojne spore vpletenih in smo vztrajali pri načelnem stališču, da je treba zakone spoštovati. Zlasti želim opozoriti, da so bile odločitve oblikovane skupaj s zaposlenimi, po sestankih s prizadetimi. V primeru Lenarta je bilo na predlog članov sindikata v vrtcu poleg obsodbe županovega ravnanja in ne oziraje se na okoliščine izraženo nezadovoljstvo nad vodenjem vrtca in izrečena nezaupnica ravnatelju. Opisana primera zaradi svoje ekscesnosti zelo jasno opozarjata na sicer splošnejši problem financiranja vrtcev, ki očitno ni najbolje urejeno in o katerem bi bilo smiselno ponovno premisliti. Glavni odbor Sviza je na zadnji seji glede vrtcev sprejel stališče, v katerem se odločno postavljamo na stran samostojnosti vrtcev. To je namreč za strokovno delo, otroke in zaposlene najboljše. Pridruževanje k osnovnim šolam je opravičljivo le takrat, ko vrtci nimajo temeljnih pogojev za ohranitev samostojnosti. Stabilno financiranje in trdnejši pravni okvir za delovanje, zaradi katerega bi bili vrtci manj občutljivi za lokalne spore v občinah in manj podvrženi (samo)volji županov, je treba zagotoviti tudi s spremembo zakonodaje, če ne gre drugače.

[v središču]

Sindikalna konferenca kulturnih organizacij o Nacionalnem programu za kulturo 2004-2007

KDO BO TEBE, KULTURA, FINANCIRATI ZNAL

► **Državni zbor Republike Slovenije je na svoji 34. redni seji sprejel strateški akt - Resolucijo o Nacionalnem programu za kulturo (NPK) za obdobje 2004-2007. Res je bil predlog dokumenta, ki ga je Ministrstvo za kulturo vložilo v parlamentarni postopek konec oktobra lani, deležen nekaj popravkov in dopolnil, a sprejeta inačica še vedno predstavlja le skupek številnih želja vseh, ki smo v tej državi tako ali drugače povezani s kulturo.**

Dokument smiselno poudarja pomen kulture in jezika za slovenski narod ter izpostavlja njuno specifičnost kot izjemno pomembni prvini narodove identitete.

Glede na vztrajno krčenje deleža državnega proračuna, namenjenega kulturi, se sprašujemo, kako bo mogoče tako zasnovani NPK uresničevati. Že pred sprejetjem tega strateškega dokumenta je resorno ministrstvo izdalo sklepe o financiranju programov javnih zavodov za leti 2004 in 2005, ki pa niso prav nič spodbudni. V njih namreč ni zaznati denarnih

sredstev, ki so predpogoj za poživitev ponudbe, za doseganje vsaj minimalnih strokovnih in varstvenih standardov, da ne omenimo, da nikjer ni zaslediti predvidenega denarja za spodobnejše plačilo dela zaposlenih v kulturi. Naj navedemo le nekaj dejanskih primerov:

- kako povečati obisk kulturnih ustanov, če ni denarja za propagando, pa tudi za primerne davčne olajšave za to področje javnega življenja si država ne prizadeva dovolj;
- privlačnejši ali kakovostnejši projekti še ne zagotav-

ljajo večjega obiska, saj potrebujemo za to primerno izobraženo publiko - tako odraslo kot šolajočo se, ki bo čutila potrebo po kulturnih dobrinah vseh vrst;

- več objektov, namenjenih kulturnim dejavnostim, resnično potrebuje posodobitev, saj bi morali iz varnostnih razlogov marsikatero našo institucijo zapreti; nekateri objekti so v zelo slabem stanju in, žal, ne nudijo primerne varnosti - zaposlenim, obiskovalcem ali gradivju, ki ga hranijo; če pa so objekti gradbeno zadovoljivi, so v pre mnogih primerih preskromno opremljeni glede na poslanstvo, ki ga opravljajo;

- zaposlenim je treba za delo ponuditi tudi času primerne orodja in materiale za doseganje zadovoljivih in bolj kakovostnih rezultatov; skrajno neprimerno je, da si kviri-

mo oči pred utripajočimi računalniškimi zasloni, nima mo na voljo zaščitnih sredstev, ni zagotovljene varnosti pri delu ...

NPK se sklicuje tudi na medresorsko usklajevanje (z izobraževalno, raziskovalno, gospodarsko in informacijsko sfero), za kar pa ne zadošča le načelna raven; v praksi potrebujemo trdnejše temelje, torej konkretne dogovore - tudi o gnotni podpori kulturnim dejavnostim, saj ne opravljamo le kulturnega poslanstva, temveč tudi izobražujemo in vzgajamo, raziskujemo ter informiramo. Naj ob tem spomnimo, da je ena od prednostnih nalog Evropske skupnosti razvijati informacijsko družbo, pri čemer ima kultura izjemen pomen tako pri širjenju vedenja in znanja o naši državi in njenih ljudeh kot tudi pri utrjeva-

nju identitete in narodeve zavesti.

V dokumentu pogrešamo načrtno promocijo kulture tako med Slovenci (v Sloveniji, zamejstvu in svetu) kot tudi na tujem. Za to bi potrebovali ustrezno strokovno kadrovske okrepitve in redno zagotavljanje namenskih sredstev; zelo dobrodošla bi bila tudi učinkovitejša vključitev zunanega ministrstva.

Že leta v javnost prodirajo opozorila, da so nekatere strokovne službe na področju kulture kadrovske podhranjene, in sicer glede na normative in standarde, ki jih določajo mednarodni in v naši državi sprejeti akti. V NPK reševanja tega perečega problema nismo zasledili.

Veseli nas, da dokument omenja prizadevanja za uveljavljanje določil Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah. Zaposlene v javnih zavodih navdaja z upanjem, da bomo končno morda našli sogovornika za reševanje pereče problematike v zvezi z materialnimi, včasih pa tudi moralnimi avtorskimi pravicami.

Naj nazadnje ob preletu posameznih področij navedemo še nekaj mnenj, pripomb in opozoril, katerim med pripravo predloga dokumenta in parlamentarnim postopkom ni bil nihče od pristojnih pripraviljen prisluhniti.

Virtualne umetnosti

Zaboljšanje položaja ustvarjalcev na področju vizualnih umetnosti smo predlagali državnemu odkup likovnih del (za opremo državnih objektov, za muzeje in galerije)

in ustanovitev avtorske hiše. Posledično bi bilo treba opredeliti število državnih odkupov likovnih del in vzpostaviti realne razmere na domačem umetniškem trgu.

Knjižnična dejavnost

Večkrat in na več mestih smo opozorili, da v besedilu predloga NPK pogrešamo opredelitev vloge specialnih in visokošolskih knjižnic, ki so s svojimi fondy pomembni dejavniki raziskovalnega in izobraževalnega procesa, njihovo delovanje pa se mora podrežati določilom Zakona o knjižničarstvu, nad izvajanjem katerega bdi Inšpektorat za knjižnice, ki deluje v sklopu Ministrstva za kulturo.

Varstvo kulturne dediščine

To področje je za narodovo identiteto poleg slovenskega jezika med najbolj občutljivimi prvinami. Zato bi mu morali nameniti toliko večjo skrb. Zakonitosti varovanja premične in nepremične dediščine so specifične, zaradi česar bi bilo treba to področje urediti z dvema zakonoma: z zakonom, ki bi urejal spomeniško varstvo (nepremična kulturna dediščina), in z zakonom o muzejih (premična kulturna dediščina), in sicer po analogiji urejanja knjižnične in arhivske dejavnosti (tudi arhivi in knjižnice varujejo premično kulturno dediščino!). Na to je opozoril tudi Iniciativni odbor muzejskih in galerijskih delavcev, ki se je zbral 9. januarja letos v Mengšu.

NPK obravnava muzejsko dejavnost precej posplošeno in nespodbudno glede na razmere, v katerih ti zavodi delujejo. Pogrešamo tudi skrb za kulturno dediščino Slovencev v zamejstvu in po svetu. Menimo, da je matična država, torej Slovenija, dolžna poskrbeti za evidentiranje, dokumentiranje pa tudi ohranjanje in raziskovanje kulturne dediščine, ki je nastala kot rezultat kulturnega delovanja Slovencev zunanje meja slovenske države.

Nazadnje naj omenimo, da v NPK skoraj ni vključeno delovanje strokovnih in stanovskih društev. Tradicija nekaterih izmed njih sega daleč v preteklost, v čas, ko so se naši predniki šele začeli narodnostno prebujati. V razvoju slovenskega naroda in pri oblikovanju slovenske države so odigrala pomembno vlogo. Ko še nismo imeli svoje države, so bila nekatera od omenjenih društev pomembni dejavniki in nosilci utrjevanja ter razvoja slovenske kulture, torej tudi narodne identitete.

Navedena mnenja, pripombe, ugotovitve oziroma opozorila so bila delno predstavljena na t. i. kulturnih krogih na Ministrstvu za kulturo julija lani ter v pismu predsedniku Odbora Državnega zbora Republike Slovenije za kulturo, šolstvo, mladino, znanost in šport Rudolfu Mogetu (16. januarja 2004) - vsekakor dovolj zgodaj, da bi bilo še mogoče kaj storiti ...

MOJCA JENKO,
predsednica Svizove Sindikalne konference kulturnih organizacij

[evropska unija]

OMEJITEV PROSTEGA GIBANJA DELAVCEV

Članek *Zaposleni v Evropi*, ki je izšel 21. 2. 2004 v Šolskih razgledih, sem zaključila z mislijo, da bo temeljnega pomena pri zaposlovanju evropskih državljanov (po 1. maju 2004 tudi Slovencev) enakopravna obravnava z domačimi iskalci zaposlitve. Ena izmed večjih zavor, ki naj bi ustavila velike migracije tujih iskalcev zaposlitve tudi v Sloveniji, je **regulacija poklicev**. Država namreč z določanjem pogojev, ki jih mora posameznik izpolnjevati za opravljanje določenega poklica (regulirani poklici), omejuje prosto gibanje delavcev med državami. V Sloveniji predpisujejo pogoje, potrebne za opravljanje določenega poklica, področni zakoni ali podzakonski akti po direktivah pristojnega ministrstva.

Pravni red EU uvaja dva sistema priznavanja kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev. V sklopu **sistema avtomatičnega priznavanja kvalifikacij** so se države članice sporazumele o minimalnih standardih usposabljanja in izobraževanja, potrebnega za kvalifikacijo na določenem področju. V **sistemu splošnega priznavanja**, ki temelji na sistemu vzajemnega splošnega priznavanja poklicnih kvalifikacij, pa je usposobljenost kandidata

podvržena nadzoru pristojnih organov v državi članici EU.

Nova evropska direktiva teži k poenostavitvi sistema priznavanja ter k večji transparentnosti v postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij. To bi zagotovo pripomoglo k večji fleksibilnosti na trgu dela, torej k prostemu gibanju delavcev znotraj EU.

Evropska priporočila Slove-

niji gredo v smeri čim večje deregulacije poklicev. In čeprav je področje šolstva eno tistih, ki naj bi ohranilo večje število reguliranih poklicev, se moramo zavedati, da zakonsko določanje pogojev in meril povzroča nefleksibilnost trga dela in ne zagotavlja nujno kakovosti pri opravljanju določenega poklica.

JADRANKA ZUPANČIČ

[mednarodno]

SLADOLED VEČ VREDEN KOT PRAVICA DO IZOBRAŽEVANJA

Aprila lani je več kot dva milijona otrok in odraslih sodelovalo pri zgodovinsko najmnogičnejši učni uri, da bi podprli pravico otrok do vsaj osnovnošolskega izobraževanja.

Danes več kot sto milijonov otrok še ni niti prestopilo šolskega praga - to je enako številu osnovnošolcev v Evropi in Severni Ameriki. Za to, da bi vsi otroci na svetu lahko hodili v šolo, je potrebnih le dodatnih 12 milijard dolarjev, kar je manj kot porabijo na leto za sladolede v ZDA. Ali manj, kot je svetovni tedenski strošek za vojsko.

Letos se kampanja nadaljuje. Otroci po vsem svetu bodo državnim voditeljem in politikom razložili, da je izobraževanje človekova pravica in orožje v boju proti revščini. Predvsem pa jih bodo vprašali, kaj bodo storili, da bi zmanjšali zastrašujoče število otrok, ki jim je kršena pravica do izobraževanja.

[pravna pisarna]

pravna.pisarna@sviz-sl.si

POSEBNO PRAVNO VARSTVO STAREJŠIH DELAVCEV

Tako kot po starem Zakonu o delovnih razmerjih tudi po novem zakonu starejši delavci uživajo posebno pravno varstvo. Posebnost novega zakona je predvsem v tem, da je za status starejšega delavca določil enako starost za ženske in moške. Po novem zakonu so tako upravičene do posebne pravne varstva delavke šele pri petinpetdesetih letih. To pa pomeni, da je novi zakon ženskam dvignil starostno mejo za pet let. Ker gre za zelo velik preskok let, je zakon v prehodnih določbah določil, da uživa posebno pravno varstvo tista delavka, ki je bila na dan 1. 1. 2003 stara enainpetdeset let. Do leta 2014 se bo ta meja zviševala postopno, in sicer tako, da se bo starost delavk dvigovala vsako leto za štiri mesece. Tako v letu 2004 uživajo posebno pravno varstvo tiste delavke, ki so dosegle starost enainpetdeset let in štiri mesece.

In v čem je to posebno varstvo, ki ga določa zakon? Najpomembnejšo zaščito prav gotovo določa 114. člen, po katerem starejšemu delavcu ne sme prenehati delovno razmerje iz poslovnih razlogov brez njegovega pisnega soglasja. To zaščito uživa delavec

do izpolnitve minimalnih pogojev za pridobitev starostne pokojnine. Pri tem pozna zakon dve izjemi:

1. Starejšemu delavcu lahko preneha delovno razmerje iz poslovnih razlogov, če se mu zagotovi pravica do denarnega nadomestila iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti do izpolnitve minimalnih pogojev za starostno pokojnino.

2. Starejšemu delavcu lahko preneha delovno razmerje iz poslovnih razlogov tudi v primeru, če gre za prenehanje delodajalca. Seveda ta zaščita velja samo v primeru prenehanja delovnega razmerja iz poslovnih razlogov. Starejši delavci za prenehanje delovnega razmerja iz krivdnih razlogov, razlogov nesposobnosti ali izredne odpovedi ne uživajo posebne pravne varstva.

Starejši delavci uživajo še eno zaščito po zakonu. Tako delodajalec brez pisnega soglasja starejšemu delavcu ne sme odrediti nadurnega ali nočnega dela. Ravnanje delodajalca v nasprotju s to določbo pa zakon tudi sankcionira, in sicer z zagroženo kaznijo 300.000 tolarjev za pravno osebo in 100.000 tolarjev za odgovorno osebo.

[najdebata]

UČITI OTROKE, STARŠE IN UČITELJE ZA MIR

Tokrat je Alenka Bregant, predsednica Šole za mir, povabila forumovce k sodelovanju v projektu promocije in učenja otrokovih pravic, v katerem že sodeluje skoraj 1.200 učiteljev in več kot 50.000 otrok v 87 slovenskih osnovnih šolah. Sicer pa o človekovih pravicah pravi: "Vsem, ki ob besedni zvezi otrokove pravice skočijo v zrak, naj pojasnim - gre za temeljne človekove pravice, ki jih imamo vsi, in vsaka izmed njih nosi tudi dolžnosti. Kadar "učimo" pravice, v resnici poleg posredovanja nekega znanja vzgajamo predvsem z zgledom, razvijamo spretnosti (dialog, aktivno poslušanje, strpnost, nenasilje, razreševanje konfliktov, oblikovanje svojega mnenja, poznavanje in spoštovanje postopkov in pravil ...) ter vrednote (zavedanje svojih in tujih pravic ter dolžnosti, odgovornost, svobodo, dostojanstvo ...). Gre pravzaprav za vzgojo, ki temelji na razvijanju temeljnih kompetenc demokratičnega državljanstva, za nekaj, česar nas nikoli ni nihče zares naučil, zato še vedno mislimo, da so šolske volitve, ko potrjujemo enega kandidata; dialog, ko neko-

ga sprašujemo; lastno mnenje, ko ponavljamo argumente drugih; demokracija v razredu, ko porabimo minuto, da otroke vprašamo, ali se strinjajo, denimo, s hišnim redom ...

Vsi, ki to berete, že vidite, da je človekove pravice težko učiti oziroma jih napraviti za del vašega dela v razredu ter metodične pristope oblikovati v tem duhu, če človek sam ne razume in nima razvitih teh vedenj, spretnosti in vrednot. In nekateri učitelji, seveda, obožujejo avtoritativne oblike dela, tako da njim to nikoli ne bo dišalo. Na drugi strani naši starši silijo v potrošniški model demokratizacije šole (obstaja več modelov in ta je najhujši), otroci postajajo nasilni, oblastniki se raje skrivajo za birokratizacijo sistema in medžmentom, učitelji pa smo s svojim delom izpostavljeni (o učiteljevi nizki samopodobi ne bi zgubljala besed). Več informacij lahko dobite na solazamir@eip-ass.si ali po telefonu (02) 461 15 85."

Vabimo vas, da spremljate razpravo še naprej in tudi sami sodelujete na forumu na www.sviz-sl.si